

Klientavgifter inom social- och hälsovården 2023

Tillämpningsanvisning

Innehåll

Klientavgifter inom social- och hälsovården 2023.....	1
Tillämpningsanvisning.....	1
1 Inledning	3
2 Kontroll av personuppgifter och hemkommun.....	3
3 Valfrihet.....	4
4 Avgift för oanvänd service.....	6
5 Tjänster på distans	6
6 Avgiftstak	6
7 Klientavgifter som inte tas ut eller som sänks	8
8 Köptjänst och servicesedel	9
9 Avgiftsfria tjänster.....	10
10 Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften.....	12
11 Frontveteraner och -lottor samt krigsinvalidier	13
12 Hälsostationer	14
13 Seriebehandling	15
14 Medicinsk rehabilitering	15
15 Munhälsovården	16
16 Läkarintyg och -utlåtanden	16
17 Studerandehälsovård	18
18 Mentalvårds- och missbrukartjänster	19
19 Handikappservicen	19
20 Hemservice för barnfamiljer och vård utom hemmet inom barnskyddet.....	22
21 Fakturering av personer från andra kommuner/dem som byter hälsostation	22
22 Avgifter som debiteras personer som kommer från annanstans än Finland.....	23
23 Faktureringen av fullkostnadsavgiften med beaktande av vård som omfattas av de lagstadgade olycksfallsförsäkringarna.....	24
24 Uppbåd	25
25 Sluten vård	25
26 Avgift för deldagvård	26
27 Boendetjänster inom mentalvårds- och missbrukartjänster.....	26
28 Tjänster som stöder boende hemma	27

29 Avgifter som fastställs efter betalningsförmåga	29
30 Allmänt om avgifter	41
31 Ändringssökande	42
Bilagor	43

1 Inledning

Vid fastställning av klientavgifterna inom social- och hälsovården i Östra Nylands välfärdsområde tillämpas lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/992; klientavgiftslagen) och förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården (912/1992; klientavgiftsförordning).

Bestämmelserna i lagen är huvudregel om lagen och förordningen strider mot varandra. **Avgifter tas huvudsakligen inte ut av personer under 18 år. Eventuella undantag nämns i anvisningen** (t. ex. lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda)

Avgifterna inom social- och hälsovården är antingen jämnstora eller inkomstrelaterade. Jämnstora avgifter är lika stora för alla och påverkas inte av klientens inkomster. Ett exempel på en jämnstor avgift är mottagningsbesök inom hälsovården. Avgiften för regelbunden hemvård bestäms däremot enligt klientens betalningsförmåga. Klienten ska ges ett beslut om avgiften som bestäms enligt hens betalningsförmåga.

Den avgift som tas ut för en service får vara högst lika stor som kostnaderna för serviceproduktionen.

De högsta beloppen och inkomstgränserna för avgifter som bestäms enligt klientavgiftslagen och -förordningen justeras vartannat år enligt folkpensionsindexet och arbetspensionsindexet.

I faktureringen följs välfärdsområdets fakturerings- och indrivningsanvisning.

Östra Nylands välfärdsområdesfullmäktige fattar årligen beslut om avgifter. De fastställda avgifterna finns i bilaga 1 i denna anvisning.

2 Kontroll av personuppgifter och hemkommun

Klientens basuppgifter ska kontrolleras varje gång. Klientens offentliga hemkommun är den som finns i befolkningsdatasystemet.

Av klientens basuppgifter ska det åtminstone framgå följande uppgifter:

- Personbeteckning (finsk personbeteckning eller tillfällig personbeteckning)
- Efternamn
- Förnamn
- Näradress (bosättnings- eller vistelseadress i Finland)
- Telefonnummer
- Hemkommun
- För minderåriga klienter ska alltid registreras en betalande anhörig

3 Valfrihet

Enligt hälso- och sjukvårdslagen 47 § har en person rätt till att välja vid vilken hälsostation vid sitt välfärdsområdes hälsovårdscentral hen vill få sina icke-brådskande hälso- och sjukvårdstjänster. **Enligt hälso-och sjukvårdslagen 48 §** har en person även rätt till att välja en hälsovårdscentral utanför sitt eget välfärdsområde. Valet kan omfatta:

- 1) alla tjänster eller
- 2) tillfälliga vårdplansenliga tjänster i en så kallad sekundär hemkommun.

Valfriheten gäller inte åländska personer. De ska alltid ha en betalningsförbindelse.

En skriftlig anmälan om valet ska lämnas både till det välfärdsområde som har vårdansvaret och det valda välfärdsområdet. I Östra Nylands välfärdsområde skickas anmälan till registratörskontoret (Mannerheimgatan 20 K, 06100 Borgå). Valet betecknas i patientdatasystemet enligt en separat anvisning. Vårdansvaret övergår till den valda hälsostationen **senast tre veckor** efter det att anmälan har kommit in. Bytet är personligt och alla familjemedlemmar som byter hälsostation ska göra en separat anmälan.

Valet kan gälla endast **en hälsostation** åt gången och är bindande under **ett år**. Ett nytt val kan alltså göras tidigast ett år efter det föregående valet. Den valda hälsostationen har vårdansvaret tills personen gör en anmälan om ett nytt val.

De tider som redan bokats flyttas inte över till den nya hälsostationen eller avbokas automatiskt i samband med bytet. Klienten ska själv ta hand om tidsbokning och avbokning av de redan bokade tiderna. Oanvända och oavbokade tider debiteras enligt avgiftstabellen.

3.1 Byte av alla tjänster inom hälso- och sjukvården

När en person väljer en hälsocentral utanför sitt eget välfärdsområde för att ansvara för primärhälsovården omfattar valet **alla icke-brådskande tjänster inom primärhälsovården**. Till dessa tjänster hör tjänster inom öppen vård, hälsorådgivning och -kontroller, munhälsovård, mödra- och barnrådgivningstjänster, medicinsk rehabilitering inom öppen vård (inkl. hjälpmedelstjänster), distribution av förbrukningsartiklar, mentalvårds- och missbrukartjänster, kortvarig sluten vård samt screeningar enligt landsomfattande program. Valet kan inte delas upp mellan flera hälsocentraler.

Icke-brådskande tjänster **erbjuds inte**, om

- **en person som inte bor i orten** inte har valt Östra Nylands välfärdsområde som det välfärdsområde som ansvarar för hens vård
- **En invånare inom välfärdsområdet** har valt ett annat välfärdsområde att ansvara för sin primärhälsovård

Valet ska alltid kontrolleras i samband med tidsbokningen.

Valet **gäller inte** skolhälsovård, studerandehälsovård, hemsjukhus eller långvarig sluten vård. Vårdsområdet har inte heller någon skyldighet att ordna en tjänst som ges i hemmet utanför sitt eget område. För hemsjukhustjänster behövs alltid en betalningsförbindelse från klientens eget vårdsområde.

3.2 Tillfälligt behov av vård på en annan hälsovårdscentral

Om en person på grund av arbete, fritid, en nära anhörigs eller annan närstående persons boende eller någon annan motsvarande orsak vistas regelbundet eller under en längre tid vistas i ett annat vårdsområde inom vilket personen inte har sin hemkommun, kan hen använda hälso- och sjukvårdstjänster **enligt sin vårdplan** även utanför det vårdansvariga vårdsområdet eller den vårdansvariga hälsovårdscentralen i ett så kallat sekundärt vårdsområde eller en annan hälsovårdscentral.

Vid val av hälsovårdscentral ska följande dokument skickas till både den vårdansvariga och den nya hälsovårdscentralen minst tre veckor före det första besöket:

- **En anmälan om val** av hälsovårdscentral
- **En vårdplan** som utarbetats i den vårdansvariga hälsovårdscentralen

Enligt lagen om hemkommun 3 a §

En person som på grund av en långvarig vårdrelation, dvs. en vårdrelation som pågår över ett år, har rätt att välja sin hemkommun. Rätten gäller en person som genom myndighetsbeslut är placerad i institutionsvård eller familjevård eller i boende med boendeservice någon annanstans än i sin hemkommun. Personen kan välja den kommun där verksamhetsenheten eller bostaden finns som sin nya hemkommun. Den tidigare hemkommunen ansvarar fortfarande för tjänstens faktiska kostnader.

Enligt socialvårdslagen 60 §

En person som vill flytta och bli invånare i ett annat vårdsområde, men på grund av sin ålder eller sin funktionsnedsättning eller av någon annan orsak inte kan bo självständigt där, kan anhålla om socialservice och vårdplats där på samma grunder som vårdsområdets invånare.

Det nya vårdsområdet ska behandla ansökan och bedöma sökandens behov av service i samarbete med den sökandes eget vårdsområde. Efter detta fattas det beslut i det nya vårdsområdet om servicen ska beviljas, efter vilket sökanden ska inom två veckor anmäla till vårdsområdet om hen tar emot servicen.

4 Avgift för oanvänd service

(Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården 3 §)

En avgift för oanvänd service kan tas ut om en klient eller klientens företrädare har bokat en mottagningstid för hälsovårdsservice eller har bokat en kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats inom social- eller hälsovården, och klienten utan godtagbart skäl och utan att ha avbokat tiden eller platsen inte har kommit till mottagningen eller enheten i fråga vid bokad tid.

Avgiften får emellertid tas ut endast om uttaget av avgiften inte ska anses oskäligt och klienten i samband med bokningen har meddelats att en avgift kan komma att tas ut samt gett anvisningar om att tiden eller platsen kan avbokas på förhand. Uppgifter om uttag av avgift samt om avbokning av tid eller plats ska lämnas så att klienten tillräckligt väl förstår innehållet i dem.

Avgiften kan också tas ut när ett välfärdsområde på en klients eller dennes företrädares initiativ har bokat en mottagningstid eller en kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats för klienten. Uttaget av avgift förutsätter att klienten har informerats om tidsbokningen och att klienten i samband med bokningen har meddelats att en avgift kan komma att tas ut samt gett anvisningar om att tiden eller platsen kan avbokas på förhand.

Avgiften tas inte ut av under 18-åringar, för mentalvårdstjänster i specialiserade enheter eller för tjänster avsedda för gravida som använder berusningsmedel.

5 Tjänster på distans

Social- och hälsovårdstjänster kan erbjudas som klientbesök eller som distanstjänst via t.ex. dator, smarttelefon eller surfplatta.

Distanstjänster är avgiftsbelagda om de ersätter ett vanligt fysiskt klientbesök och om deras innehåll motsvarar en vård- eller servicekontakt som baserar sig på ett personligt klientbesök.

Ifall det inte separat i avgiftstabellen har fastställs en avgift för den service som produceras som distanstjänst, tas det ut för den service som producerats som distanstjänst en klientavgift för ett fysiskt besök enligt avgiftstabellen. Distanstjänster ingår i avgiftstaket på samma sätt som traditionella mottagningsbesök.

Om tjänsten är avgiftsfri enligt avgiftstabellen, är den tjänst som producerats som distanstjänst likaså avgiftsfri för kunden.

6 Avgiftstak

(Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården 6 a §)

Det har föreskrivits ett **avgiftstak** per kalenderår för klientavgifterna inom social- och hälsovården. Maximibeloppet för klientavgifter (avgiftstak) för klienten är **692 euro per kalenderår**. Efter att avgiftstaket överstigits är tjänster som omfattas av avgiftstaket avgiftsfria för klienten till slutet av kalenderåret. En vårdavgift på 22,80 € tas ändå ut av en klient som har fyllt 18 år och får kortvarig vård och rehabilitering på en bäddavdelning på ett sjukhus, en hälsovårdscentral eller i en annan verksamhetsenhet inom sjuk- och hälsovården eller som får kortvarig institutionsvård enligt socialvårdslagen.

Avgifter som tagits ut för tjänster som en klient som är under 18 år har anlitat kan beaktas tillsammans med avgifter för tjänster som klientens vårdnadshavare har anlitat.

Det är på klientens ansvar att kontrollera när avgiftstaket för klientavgifter uppnås. När avgiftstaket har nåtts ska klienten ges ett intyg över att det har nåtts, ett sk. frikort. För att få kortet ska klienten på begäran visa upp verifikationer i original på avgifter som betalats för tjänster som tillhandahållits klienten själv eller minderåriga barn som klienten försörjer.

Av fakturan ska framgå om avgiften ska räknas in i avgiftstaket eller inte samt att det är på klientens ansvar att kontrollera när avgiftstaket för klientavgifter uppnås.

Till avgiftstaket räknas avgifter som debiterats under kalenderåret:

- 1) hälsocentralens avgifter för tjänster inom öppen vård
- 2) undersökning och vård som ges av polikliniken
- 3) dagkirurgiska åtgärder
- 4) besöks- och åtgärdsavgifter för munhälsovården (med undantag för tandtekniska kostnader, såsom kostnader som orsakas av proteser, bettskenor, tandställningar och sömnapnéskenor)
- 5) specialistsjukvård för mun och käkar
- 6) fysioterapi, neuropsykologisk rehabilitering, näringsterapi, fotvård, talterapi, ergoterapi och annan med dessa jämförbar behandling som förbättrar och upprätthåller funktionsförmågan och som ges av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården
- 7) seriebehandling
- 8) dag- och nattvård
- 9) tillfällig hemsjukvård och tillfälligt hemsjukhus
- 10) kortvarigt slutet vård (hälso- och sjukvårdslagen 67 § 1 mom. och socialvårdslagen 22 §)
- 11) sådana rehabiliteringsperioder vid en institution för medicinsk rehabilitering som beviljas personer som har rätt till service med stöd av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda eller lagen om service och stöd på grund av handikapp.

Om en faktura som ingår i avgiftstaket betalas som utkomststöd, räknas den med till det belopp som räknas in i avgiftstaket. Avgifter för tjänster på distans räknas också in i avgiftstaket.

Avgifter som tagits ut för tjänster för barn under 18 år beaktas inom den ena vårdnadshavarens avgiftstak.

Frikortet beviljas av den vårdenhet där avgiftstaket nås.

Vid beräkning av avgiftstaket beaktas inte:

- 1) avgifter som tagits ut för vård som ersätts enligt olycksfallsförsäkringslagen, lagen om skadeförsäkring, lagen om militära skador, motorfordonsförsäkringslagen, patientskadelagen eller motsvarande tidigare lagar.
- 2) avgifter som har tagits ut hos en person som inte har hemkommun i Finland, med undantag för avgifter som har tagits ut hos en person som med stöd av Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland har rätt till hälsovårdstjänster på samma villkor som en person som är bosatt i Finland eller som med stöd av lagen om ordnande av social- och hälsovård jämställs med invånare i ett välfärdsområde

Avgifter som inte beaktas inom avgiftstaket

- 1) avgifter för sjuktransporter
- 2) avgifter för läkarintyg, andra intygsavgifter
- 3) avgifter för socialvårdens tjänster (med undantag för kortvarig sluten vård i socialvårdslagens 22 §)
- 4) inkomstrelaterade avgifter
- 5) avgifter som debiteras för hälso- och sjukvårdstider som inte avbokats
- 6) avgifter för laboratorie- och utbildningsundersökningar som utförts med remiss från privatläkare
- 7) servicesedelns eller färdtjänstens självriskandelar
- 8) tandtekniska kostnader i samband med mun- och tandvård

7 Klientavgifter som inte tas ut eller som sänks

(Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården 11 §)

En avgift som fastställts för socialvårdsservice och en sådan avgift för hälsovårdsservice som bestämts enligt en persons betalningsförmåga skall efterskänkas eller nedsättas till den del förutsättningarna för personens eller familjens försörjning eller förverkligandet av personens lagstadgade försörjningsplikt äventyras av att avgiften tas ut. Nedsättning och efterskänkande av avgift ska prioriteras i förhållande till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd.

Klienten ska informeras om vad som föreskrivs om nedsättning och efterskänkande av avgift. Informationen ska ges före den första servicehändelsen eller i samband med den. Om det inte är möjligt att ge informationen före servicehändelsen eller i samband med den, kan informationen lämnas senare, dock senast när avgiften tas ut. Informationen ska ges så att klienten tillräckligt väl förstår dess innehåll. När informationen ges ska klienten ges namnet på och kontaktuppgifterna till den aktör av vilken klienten vid behov kan begära ytterligare upplysningar.

7.1 Ansökan om reducering av klientavgift

Klienten eller klienten tillsammans med en anställd ska ansöka om reducering eller efterskänkning av klientavgift skriftligt. Av ansökan ska framgå följande uppgifter:

- från vilken tidsperiod reducering av avgifter ansöks
- månadsinkomster och -utgifter från denna tidsperiod
- kontoutdrag från alla konton från de senaste tre månaderna (fr.o.m. ansökningsdagen) och
- en specifikation över annan eventuell förmögenhet som står till förfogande.
- Som bilaga kan bifogas ett utlåtande uträttad av en yrkeskunnig inom socialvården där det specificeras vilka andra förhållanden påverkar klientens situation.

Ansökan skickas per e-post till kirjaamo@itauusimaa.fi. Enligt förvaltningsstadgan fattar ekonomidirektören ett överklagbart beslut om ärendet.

8 Köptjänst och servicesedel

(Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården 12 §)

8.1 Köptjänst

När det gäller service som ordnas som köpta tjänster ska den som anlitar servicen betala samma avgifter och ersättningar som när motsvarande service ordnas av välfärdsområdet.

8.2 Servicesedel

I lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) föreskrivs om användningen av servicesedlar.

Servicesedeln är ett sätt att ordna lagstadgade social- och hälsovårdstjänster inom välfärdsområdet. Servicesedeln är en av det välfärdsområde som ansvarar för ordnandet av en social- och hälsovårdstjänst till mottagaren av tjänsten given utfästelse om att ersätta kostnaderna för en tjänst som tillhandahålls av en serviceproducent upp till det värde som välfärdsområdet fastställt på förhand. Servicesedel är anslagsbunden och behovsprövad.

Till skillnad från andra sätt att ordna tjänster har den som använder servicesedel rätt att välja serviceproducenten. Klienten väljer serviceproducenten bland de producenter som välfärdsområdet godkänt och agerar som en aktiv avtalsförhandlare. Välfärdsområdet erbjuder klienten rådgivning och servicehandledning. För tjänster som köps med servicesedel tillämpas konsument- och avtalsrättsliga bestämmelser.

Servicesedeln passar inte för brådskande vård eller vård oberoende av vilja. Klienten har rätt att vägra ta emot servicesedlar och då ska välfärdsområdet ordna hens tjänster på annat sätt.

Enligt servicesedellagens 7 § ska servicesedelns värde bestämmas så att det är skäligt med tanke på klienten. Vid bedömningen tas det hänsyn till de kostnader som föranleds välfärdsområdet för tillhandahållande av motsvarande tjänst som välfärdsområdets egen produktion eller för anskaffning av tjänsten som en köpt tjänst samt den uppskattade självriskandel som ska betalas av klienten. Välfärdsområdet tar inte ut någon klientavgift för tjänster som ordnats med servicesedel. Klienten betalar själv de avgifter som tjänsteproducenten tar ut och använder servicesedel som ersättning. Klientens inkomster beräknas enligt samma grunder som vid beräkning av välfärdsområdets klientavgifter.

Den som får en servicesedel ska fylla kriterierna för beviljande av motsvarande tjänster som välfärdsområdet erbjuder. Servicesedelns storlek är inkomstbaserad.

Om tjänster ordnas med servicesedel tas det inte ut någon klientavgift av den som använder tjänsten utan det är endast självriskandelen som betalas av klienten.

9 Avgiftsfria tjänster

(Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården 4 § och 5 §)

Följande socialtjänster är avgiftsfria för klienten (Klientavgiftslagen 4 §):

- socialarbete
- social handledning
- social rehabilitering
- familjearbete
- uppfostrings- och familjerådgivning
- verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade, med undantag för transporter och måltider, enligt socialvårdslagen
- övervakning av umgänge mellan barn och förälder
- stöttat umgänge och övervakade byten mellan barn och förälder
- vård av barn och unga personer enligt barnskyddslagen
- den service som välfärdsområdet skall tillhandahålla enligt äktenskapslagen, föräldraskapslagen, adoptionslagen, lagen om underhåll för barn, lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, lagen om tryggnad av underhåll för barn och lagen om vissa underhållsbidrags bindande vidlevnadskostnaderna
- poliklinisk missbrukarvård
- bedömningsbesök gällande bedömning av servicebehov
- specialomsorger enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda och transport enligt 39 § i lagen; för en utvecklingsstördas uppehälle kan dock uppbäras en avgift frånsett partiellt uppehälle för barn som inte fyllt 16 år och partiellt uppehälle för barn som får undervisning enligt 28 § i nämnda lag; till utgången av det läsår då han fyller 16 år
- vård av barn och unga personer enligt barnskyddslagen

- service enligt 8 § 1 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp, dagverksamhet med undantag för transporter och måltider, personlig assistans samt specialservice i anslutning till serviceboende enligt 8 § 2 mom. och undersökningar enligt lagens 11 §. För specialkostnaderna för serviceboende och för personlig assistans kan dock en avgift tas ut, om den handikappade får ersättning för dem med stöd av någon annan lag än lagen om service och stöd på grund av handikapp
- poliklinisk missbrukarvård
- handlingar som har getts till en person i ärenden som gäller hans socialvård

Avgiftsfria socialvårdstjänster gäller även:

- krigsinvalider (Lag om skada, ådragen i militärtjänst 6 § och 6 a §)
- tjänster som frontveteraner och deras makar har rätt till enligt lagen om rehabilitering av frontveteraner
- tjänster för vilka fakturan lagstadgad eller avtalsenligt skickas till en betalare som är skyldig att betala fakturan för klienten, t.ex. brottspåföljdsmyndigheten, garnison eller en annan aktör som separat nämnts.

Avgiftsfria hälsovårdstjänster (klientavgiftslagen 5 §)

Tjänster som tillhandahålls inom primärvården på grundval av 13–17 §, 19 § punkt 1 samt 24, 27 och 29 § i hälso- och sjukvårdslagen samt tillhörande vårdmaterial och förbrukningsartiklar för behandling av långvarig sjukdom, det vill säga

- screening samt hälsokontroller och -rådgivning
- mödra- och barnrådgivningsbesök
- läkarbesök och undersökningar inom skol- och studerandehälsovården
- vård i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar samt vaccinationer enligt det nationella vaccinationsprogrammet
- öppenvårdstjänster i samband med mentalvårdsarbete
- besök med anknytning till faderskapsutredning
- vård som ges på verksamhetsenheten för psykiatrisk öppen vård, med undantag av underhållsavgiften
- primärvårdens skötarbesök
- rådgivning och utredning om rehabiliteringsbehov och -möjligheter samt anpassningsträning och rehabiliteringshandledning i samband med medicinsk rehabilitering som avses i hälso- och sjukvårdslagens 29 §
- transport av en inskriven patient från en vårdplats på hälsocentralen eller sjukhuset till en annan vårdinrättning eller till hemvård, med ett sjuktransportfordon som föreskrivits av läkare.
- tjänster som erbjuds av stödcentraler som grundats för offer för sexuellt våld
- akutvård som ordnats enligt 39 och 40 § i hälso- och sjukvårdslagen, med undantag för sjuktransport i samband med akutvård
- hjälpmedel för medicinsk rehabilitering samt anpassning, nödvändigt förnyande och underhåll av dem, enligt 29 § i hälso- och sjukvårdslagen, utom då behovet av

hjälpmedel förorsakas av skada eller yrkessjukdom som ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (1026/1981), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959), patientförsäkringslagen (585/1986) eller tidigare lagar som motsvarar dessa; samt (24.4.2015/468).

- Undersökning, vård och uppföljning som polikliniker för mödravård ger gravida som använder berusningsmedel
- Undersökning och behandling av hivinfektion, schanker, gonorré och sådana klamydiainfektioner som sprids vid könsumgänge och läkemedel som ordinerats för behandling och förebyggande av dessa sjukdomar
- Undersökning och vård av levande givare av mänskliga organ, vävnader eller celler
- Vård och uppehälle för personer som inte fyllt 18 år till den del vård dagarna är flera än sju under ett kalenderår samt sådan medicinsk rehabilitering, hyposensibiliseringsbehandling, behandling av tal- och röststörningar, strål- och cytostatikabehandling och annan motsvarande behandling som ges i serie samt kontinuerlig dialysbehandling
- Avvänjnings- och substitutionsbehandling med opioidläkemedel vid opioidberoende som genomförs som öppen vård

Avgiftsfria hälsovårdstjänster gäller även

- Veteraner som tjänstgjort i Finlands krig, krigsinvalid, lottor, smålottor och soldatpojkar
- patienter med andningsstillestånd

Förutom detta har Östra Nylands välfärdsområde:

- avgiftsfri prevention för personer under 25 år
- Avgiftsfria besök på läkarmottagning för klienter med utvecklingsstörning i enlighet med lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda
- Avgiftsfria hembesök av läkare för klienter med regelbunden hemvård

10 Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

(Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården 10 k §)

Välfärdsområdet får ta ut en avgift enligt 7 c och 10 e §, även om servicen avbryts tillfälligt av en orsak som beror på klienten. Om servicen emellertid avbryts för mer än fem dagar, ska ingen avgift tas ut för den period som överskrider fem dagar. Om servicen avbryts av orsaker som beror på välfärdsområdet eller på grund av att klienten får sluten vård, tas avgift inte ut heller för de nämnda fem dagarna. Om avbrottet i servicen pågår hela månaden, tas det inte ut någon avgift alls.

11 Frontveteraner och -lottor samt krigsinvalider

11.1 Frontveteraner och -lottor

Frontveteranernas tjänster som stöder boende hemma grundar sig på lagen om rehabilitering av krigsveteraner och lagen om ändringen av lagen om rehabilitering av krigsveteraner (54/2019) samt förordningen om rehabilitering av krigsveteraner (1348/1988).

Frontveteranernas och krigsinvalidernas tjänster som stöder boende hemma är på samma nivå men grundar sig fortfarande på olika lagar. En frontveteran som har rätt till tjänster som stöder boende hemma ska vara bosatt i Finland, ha deltagit i Finlands krig 1939–1945 och ha tilldelats frontmannatecken, fronttjänsttecken eller fronttecken.

För frontveteraner debiteras ingen klientavgift för:

- hemservice, hemsjukvård eller hemsjukhusvård
- måltidstjänster och stödtjänster i hemmet (stödtjänster t.ex. trygghetstelefontjänster, tjänster för att sköta sina ärenden, butiks-, städ-, tvätt och klädvårdsservice samt apotekets dosdispenseringstjänst).
- service som stöder rörlighet enligt socialvårdslagen
- dagcenterverksamhet
- vård under närståendevårdarens lagstadgade ledighet
- vård/omsorg och måltider inom långvarig boendeservice enligt socialvårdslagen
- långvarig familjevård enligt familjevårdslagen
- medicinsk rehabilitering enligt hälso- och sjukvårdslagen 24 §
- tandundersökning, förebyggande behandling, protetiska åtgärder (klientavgiftsförordning 9 §)

(Statskontorets anvisning till kommuner 14.12.2021 VK/113428/08.01.02/2021 + klientavgiftsförordningen 9 §)

11.2 Krigsinvalider

Krigsinvalider med minst 10 procents invaliditet har rätt till öppenvårdstjänster som ersätts av staten. Enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst kan kommunala öppenvårdstjänster även ersättas för en person som skadats eller fått en sjukdom som värnpliktig eller fredsbevarare före 1991. När det gäller dessa ska invaliditetsgraden vara minst 20 %.

Tjänster som ordnas enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är inte inkomstrelaterade och förutsätter alltså inte utredning av inkomster. Behovsprövning enligt socialvårdslagen ska ändå tillämpas. Det spelar ingen roll om välfärdsområdet ordnar motsvarande tjänster till andra kommuninvånare eller inte. Välfärdsområdet får anslag från Statskontoret för tjänster som ordnas för denna specialgrupp.

Enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst 6 § ersätts kostnaderna för följande öppenvårdstjänster:

1. Hemtjänster enligt socialvårdslagen 14 § 1 mom.
 - 5 punkten
 - boendetjänster enligt 7 punkten och
 - tjänster som stöder rörlighet enligt 9 punkten
 2. Stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) samt
 3. Kostnader för sjukvårdstjänster enligt hälso- och sjukvårdslagens 24 §. Kostnader för sjukvårdstjänster ersätts dock endast i den mån de gäller hem-, dag- eller nattsjukvård eller medicinsk rehabilitering.
- (Statskontorets anvisning till kommuner 14.12.2021 VK/113425/08.01.02/2021).

12 Hälsostationer

12.1 Läkarbesök

Klientavgiften för läkarmottagning på hälsovårdscentralen tas ut tre gånger per kalenderår. Efter det är besöken på den ifrågavarande hälsovårdscentralen avgiftsfria.

12.2 Besök hos sjukvårdare

Mottagningsbesök hos sjukvårdare på hälsovårdsstationen är **avgiftsfria**.

12.3 Sårvård och fotvård

Besök gällande sårvård som utförs av en sjukskötare vid hälsovårdscentralen är avgiftsfritt. Även sårvård som utförs som seriebehandling är avgiftsfri.

Fotvård är en terapitjänst för vilken man tar ut en avgift för terapitjänster. Vården kan bestå antingen av seriebehandling eller enstaka besök. För seriebehandling kan man ta ut en avgift för högst 45 besök per år. Besök som överskrider detta är avgiftsfria.

12.4 Infektionssjukdomar

Enligt lagen om infektionssjukdomar är undersökning, vård och medicinering av allmänfarliga infektionssjukdomar avgiftsfri för patienten. Dessutom är undersökning och vård av följande övervakade infektionssjukdomar avgiftsfria: HIV-infektion, gonorré och klamydia som sprids vid könsumgänge.

12.5 Mottagningsavgift när patienten flyttas till bäddavdelningen

Om klienten flyttas från en avgiftsbelagd läkar- eller vårdarmottagning direkt till hälsovårdcentralens bäddavdelning tas det endast ut en avgift för vårddagen på bäddavdelningen.

12.6 Undersökning av berusningstillstånd

På hälsovårdsstationer görs undersökningar av berusningstillstånd med hjälp av blodprov samt kliniska undersökningar av berusningstillstånd.

Polisen faktureras för klientens undersökningar av berusningstillstånd i enheterna inom hälso- och sjukvården med den summa som polisen årligen bestämt.

12.7 Asylsökande

Asylsökande klienters mottagningsbesök faktureras från mottagningscentraler med de egentliga kostnaderna för tjänsteproduktionen. En kopia av klientens ID-kort eller mottagningscentralens betalningsförbindelse skickas till hälsovårdstjänsternas förvaltning.

12.8 Värnpliktiga

Hälso- och sjukvård för värnpliktiga är avgiftsfri. För klientens och tjänsteproduktionens andel faktureras brigaden där klienten gör sin beväringstjänst. En kopia av beväringkortet skickas till hälsovårdstjänsternas förvaltning.

13 Seriebehandling

Seriebehandling är regelbunden och kontinuerlig vård som upprepas planenligt och ges av en sakkunnig inom hälsovården. Som seriebehandling kan anses behandling som

- upprepas nästan identiskt minst tre gånger
- upprepas med högst två veckors mellanrum
- kan upprepas mindre ofta på grund av orsaker med anknytning till vården

Avgiften för seriebehandling får tas ut högst 45 gånger per kalenderår. Alla behandlingsgånger för olika behandlingar som ges i serie räknas in i det sammanlagda antalet behandlingsgånger. Inom primärhälsovården är seriebehandling fysioterapi, näringsterapi eller ergoterapi som ges i serie. Även köpta tjänster räknas med. Seriebehandling räknas in i avgiftstaket.

14 Medicinsk rehabilitering

14.1 Fysioterapi

Fysioterapi är vård i serie eller individuell fysioterapi 1–2 gånger eller eventuellt flera gånger, men behandlingens innehåll varierar mellan behandlingsgångerna. Av klientens vårdplan framgår om det är fråga om medicinsk rehabilitering eller individuell fysioterapi.

14.2 Näringsterapi

För tjänster inom näringsterapi tas ut en terapiavgift enligt avgiftstabellen.

- Sjukvårdsmässig näringsterapi är avgiftsbelagd och hälsofrämjande eller förebyggande näringsterapi avgiftsfri. Diagnos ska alltid anges i remissen.
- Näringsterapi är avgiftsfri för personer under 18 år, personer som får mentalvårdstjänster eller om en sjukdom orsakar ett behov för näringsterapi och personer med ätstörning som grundar sig på en diagnos.
- Även sådan näringsterapi som grundar sig på en diagnos gjord av en sjukvårdare/hälsovårdare kan vara sjukvårdsmässig näringsterapi.
- Näringsterapi relaterad till övervikt är avgiftsbelagd för de första tre månaderna (1 besök/mån.) oberoende av om det finns associerade sjukdomar eller inte. Terapi blir avgiftsfri ett år efter att den har inletts. Det ska alltid anges en diagnos i remissen.

14.3 Tal- och ergoterapi

För tal- och ergoterapi tas ut en terapiavgift enligt avgiftstabellen. För talterapi som ges som seriebehandling tas inte ut någon avgift.

Fysio-, ergo-, och näringsterapi som ges i form av hemrehabilitering till klienter som omfattas av närståendevård och boendeservice inom äldreomsorgens hemservice är avgiftsfri.

15 Munhälsovården

Fakturering gällande munhälsovården grundar sig på åtgärder utförda av en professionell inom social- och hälsovården och en besöksavgift. Mottagningsbesök inom munhälsovården räknas in i avgiftstaket. Tandtekniska åtgärder gällande proteser räknas inte in i avgiftstaket, men andra mottagningsbesök relaterade till detta räknas in i avgiftstaket.

En avgift tas ut för oanvända och utan godtagbar orsak oavbokade mottagningsbesök för undersökning och behandling av mun och tänder. Ingen avgift tas ut av under 18-åringar.

16 Läkarintyg och -utlåtanden

(Förordning om klientavgifter inom social- och hälsovården 23 §)

Ingen avgift ska tas ut för sådana läkarintyg eller läkarutlåtanden som klienten behöver för vård eller rehabilitering, för läkemedelsersättning med stöd av 5 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller för påvisande av behovet av sådan kortvarig sjukledighet vars varaktighet är högst den självrisktids som avses i 8 kap. 7 § 1 och 2 mom. i den lagen. Ett utlåtande som ges på begäran av en annan myndighet är också avgiftsfritt (t.ex. förmynderskaps- eller barnskyddsärenden).

Till övriga delar kan det tas ut en avgift för intyg och utlåtanden givna av en professionell inom hälso- och sjukvården.

Tabell 1: Avgiftsbelagda och avgiftsfria utlåtanden

Avgiftsbelagda utlåtanden
Läkarutlåtande om körförmåga
Läkarutlåtande för parkeringstillstånd för rörelsehindrade
Intyg om medicinska hinder att använda säkerhetsbälte/hjälm
B-utlåtande för invalidavdrag i beskattningen eller befrielse från bilskatt
C-utlåtande för att söka handikappbidrag/vårdbidrag/stöd för närståendevård/färdtjänst
Läkarintyg som bilaga för ansökan om färdtjänst
E-utlåtande
T-utlåtande
Intyg för avbokning av resa pga sjukdom
Rättsmedicinska utlåtanden (polisen faktureras)
Avgiftsfria utlåtanden
Intyg om mottagningsbesök
A-intyg
Intyg för sjukfrånvaro skriven av sjukvårdare
Intyg för sjukt barn
Salmonellaintyg
Intyg för reseersättning (SV 67)
Intyg för specialkost e.d.
Intyg för införsel av läkemedel eller intyg för metall i kroppen
Anmälan om ändring i hälsotillstånd till polisen

B-intyg för särskilda ersättningsbara läkemedel, rehabilitering, sjukledighet och sjukpension/rehabiliteringsbidrag
Utredning om patientens hälsotillstånd för arbetsförmedlingen
Rehabiliteringsplan eller remiss/betalningsförbindelse för rehabilitering/anpassningskurs
Undersöknings- och behandlingsordning för fysioterapi (SV3FM)
Sammanfattning av hälsoundersökningen 8. klass (görs inom skol-/studerandehälsovården)
Läkarintyg om hälsotillstånd till Försvarsmakten (även när det är fråga om frivillig tjänstgöring)
Läkarutlåtande för avbrytande av graviditet
Läkarutlåtande för sterilisering
Läkarintyg för intressebevakningsärende
Vaccinationsintyg
Dödsattest

Ingen avgift för intyg tas ut av frontveteraner när det är fråga om ansökan till lagstadgad rehabilitering.

Intyg som behövs i en hobbyverksamhet skrivs inte på hälsovårdscentralen.

Intyg som behövs för utbytesstudier skrivs inte på hälsovårdscentralen med undantag om utbytesstudier är en obligatorisk del av studierna.

Sjötjänstintyg skrivs inte, men en lungröntgenbild som behövs för intyget kan tas.

17 Studerandehälsovård

17.1 Finländska studerande

Välfärdsområdets primärvård ska organisera studerandehälsovårdens tjänster för studerande vid gymnasier, yrkesläroanstalter samt högskolor och universitet inom välfärdsområdet oberoende av deras hemort. Till studerandehälsovården hör också hälso- och sjukvården under den tid den studerande deltar i inläring i arbetet och arbetspraktik.

Studerandehälsovård är avgiftsfri för under 18-åringar. Efter det bestäms avgifterna enligt klientavgiftslagen. Förebyggande tjänster såsom hälsoundersökningar är avgiftsfria för alla studerande.

I studerandehälsovården ingår:

- 1) främjande av hälsa och trygghet beträffande studiemiljön på läroanstalten samt studiegemenskapens välfärd och uppföljning av den vart tredje år,
- 2) uppföljning och främjande av de studerandes hälsa och välfärd, vilket inkluderar två tidsbestämda hälsokontroller för studerande inom gymnasium och yrkesinriktad läroanstalt, och hälsokontroller för alla studerande enligt det individuella behovet,
- 3) ordnande av hälso- och sjukvårdstjänster för studerande, mentalvårds- och missbruksarbete, främjande av sexuell hälsa och munhälsovård inkluderat,
- 4) tidig identifiering av den studerandes behov av särskilt stöd eller undersökningar samt stöd till den studerande och vid behov hänvisning av hen till fortsatt undersökning eller vård.

17.2 Utländska studerande

Studerande som kommer till Finland omfattas av studerandehälsovården.

Personer som kommer från EU- eller EES-området eller Schweiz har rätt till medicinskt nödvändig vård. Hen påvisar sin rätt i första hand med det europeiska sjukförsäkringskortet.

Personer som kommer från Quebec i Kanada har rätt till service inom den offentliga hälso- och sjukvården såsom en boende inom välfärdsområdet.

Om den studerande har en hemkommun i Finland, har hen rätt till all service inom den offentliga hälso- och sjukvården mot klientavgift för hemkommunbo.

Personer som kommer till Finland från ett tredje land och inte har en hemkommun i Finland, ska ha försäkring. Utan försäkring är hen endast berättigad till brådskande vård inom den offentliga hälso- och sjukvården.

18 Mentalvårds- och missbrukartjänster

Besök hos mentalvårds- och missbruksvården är avgiftsfria. För avgiftning och rehabilitering inom slutenvård debiteras en avgift för kortvarig slutenvård.

19 Handikappservicen

Enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987, handikappservicelagen) är avgiftsfri service för personer med funktionshinder dagverksamhet, exklusive transport och måltider, samt specialomsorg med anknytning till serviceboendet. En avgift för särskilda

kostnader inom serviceboende kan dock debiteras om personen får ersättning för dem på basis av någon annan lag än lagen om service och stöd på grund av handikapp.

Specialomsorgen som avses i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) är i huvudsak avgiftsfri. För uppehålle med anknytning till specialomsorg kan dock en avgift debiteras. Med uppehålle avses i det här avseendet bland annat service med anknytning till måltider och annan service med anknytning till det normala livet och kostnader som uppkommer av dessa. Klientavgift debiteras för närvarande inte av personer under 16 år. För fullständig omsorg som ordnas i enlighet med lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda kan en avgift debiteras för kortvarig sluten vård så som föreskrivs i förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården (912/1992) och för långvarig sluten vård så som föreskrivs i § 7 c i lagen om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (1201/2020). För köpta tjänster debiteras en avgift på samma grunder som för motsvarande tjänster, som välfärdsområdet själv producerar. Välfärdsområdena bestämmer klientavgifterna för de tjänster som de producerar. Det kan förekomma välfärdsområdesspecifika skillnader i klientavgifterna.

19.1 Service som stöder rörlighet

För färdtjänst och följeslagarservice ordnas för personer med grav funktionsnedsättning som avses i 8 § 2 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp får man debitera en avgift som högst motsvarar avgiften för den lokala kollektivtrafiken eller annan jämförbar och rimlig avgift. (Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården, 1201/2020).

Klienten betalar inte självriskandelen själv till aktören som tillhandahåller transporten, utan välfärdsområdet fakturerar den av klienten i efterhand.

19.2 Boende

Klienten kan ges boendeservice med stöd av lagen om funktionshinderservice eller lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. För klienten kan ordnas stödboende i hemmet, gemenskapsboende eller serviceboende med heldygnsomsorg.

I boendeservicen ingår klienten själv hyresavtalet. Hyran ska motsvara den hyresnivå som vanligen betalas för motsvarande bostäder i området.

19.3 Avgift för uppehålle av boende, personer över 16 år

Avgiften för uppehålle omfattar måltidsavgifter och andra avgifter med anknytning till uppehålle.

För uppehålle kan klienten debiteras en avgift, såvida man vid boendeserviceenheten för klienterna gör centraliserade upphandlingar om saker relaterade till det normala livet, såsom hygienartiklar, linnen, basmöblemang, tidningar och tidskrifter samt bastuavgifter. Om inga centraliserad upphandling görs eller om klienten inte vill utnyttja dem, kan hen inte

debiteras en avgift för uppehälle. Avgiften för uppehälle ska baseras på verkliga och realiserade kostnader.

Av personer vid handikappservicens serviceboende kan man debitera ett maximalt belopp för övrigt uppehälle, såvida man har avtalat om det med hen och om man vid boendeserviceenheten gör centraliserade upphandlingar.

Vad gäller klientavgifter för all service i enlighet med lagen om service och stöd på grund av handikapp och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, ska beaktas att till det delar som man inte föreskriver separat om dem i lagen, är det fråga om ett maximalt belopp som debiteras klienten som välfärdsområdet debiterar när klienten omfattas av välfärdsområdets egen serviceproduktion eller om man till hen har köpt en motsvarande tjänst via en privat serviceproducent. Den privata serviceproducenten kan fastställa sin klientavgift lägre än välfärdsområdets föreslagna maximala belopp, varvid man debiterar en klientavgift i enlighet med serviceproducenten. Till de delar som man inte har separat föreskrivit eller fastställt i lagen om klientavgifter, föreslås att de justeras årligen i enlighet med en rimlig kostnadsutveckling.

19.4 Tillfällig service: boende / avlösar- eller tillfällig vård / boendeförsök eller -coachning / undersökningsperiod vid stödcentrum / familjevård

Klienten betalar det maximala totala beloppet, som omfattar en måltidsavgift för heldygnsomsorg och en avgift för övrigt uppehälle samt hyresandelen.

19.5 Verksamhet dagtid

För måltider under verksamhet dagtid debiteras en normal måltidsavgift. Om klienten deltar i verksamhet dagtid som ordnas av samma serviceproducent, vars boendeservice klienten omfattas av och klienten använder måltidstjänsten, debiteras endast en gemensam måltidsavgift.

En person som deltar i verksamhet dagtid ska avboka sitt deltagande senast klockan 14 dagen före dagverksamhetsdagen, såvida deltagandet förhindras av annan än en plötslig hälsorelaterade orsak. Den ifrågavarande måltidsavgiften debiteras inte om klienten inte äter en måltid under eller i anslutning till verksamheten dagtid.

19.6 Sluten vård

Klientavgiften som klienten ska betala för långvarig slutenvård fastställs efter klientens betalningsförmåga. Klientavgiften för en ensamboende klient är 85 procent av klientens nettoinkomster. Klienten har kvarvarande månatliga disponibla medel om 15 procent av nettoinkomsterna, dock minst 112 euro per månad.

För klienter under 16 år inom långvarig slutenvård debiteras som avgift för vård, uppehälle eller omsorg barnbidraget och handikappbidraget för den tid som den slutna vården varar.

Barnbidraget debiteras i sin helhet. Handikappbidraget debiteras så att klienten har var 15 procent av handikappbidraget som disponibla medel, dock minst 110 euro per månad.

20 Hemservice för barnfamiljer och vård utom hemmet inom barnskyddet

Barnskyddets avgifter (§7 i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården och § 20 i förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården)

Omsorgen om barn och unga som avses i barnskyddslagen är avgiftsfri, bortsett från slutenvård. För att ersätta kostnader som förorsakas av familjevård, slutenvård eller boendeservice som ges till barnet som en stödåtgärd inom öppenvården, vård utom hemmet eller eftervård, får man där det med beaktande av berörda parter förutsättningar för utkomst och omsorgsmässiga perspektiv är grundat, till skillnad från vad som föreskrivs i 4 mom. i § 4 i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, med stöd av barnskyddslagen debitera barnets vårdnadshavare ett belopp som högst motsvarar ett underhåll som fastställs på basis av § 1–3 i lagen om underhåll för barn.

Välfärdsområdet får utan att fastställa avgiften debitera och ta ut underhåll som betalas till barnet för den tid då barnet får i denna paragraf avsedd familjevård, slutenvård eller boendeservice samt använda det för att ersätta kostnaderna som orsakas av familjevården, den slutna vården eller boendeservicen.

Inom hemservicen för barnfamiljer fastställs avgiften för under tre månaders tillfällig hemservice per timme enligt klientavgiftstabellen i Bilaga 1. Avgiften för kontinuerlig regelbunden hemservice för barnfamiljer fastställs enligt inkomsten på samma grunder som avgifterna för hemvård.

21 Fakturering av personer från andra kommuner/dem som byter hälsostation

- Om klientens hemkommun är någon annan än en av välfärdsområdets kommuner, har hen endast rätt till brådskande vård
- Om en klient från en annan kommun har valt en hälsostation inom Östra Nylands välfärdsområde som sin vårdplats (skriftlig anmälan), har hen rätt att få samma service inom den öppna sjukvården och munhälsovården som klienter inom Östra Nylands välfärdsområde
- Om klienter kommer från **Åland**, behöver hen **alltid en betalningsförbindelse** för icke-brådskande vård. Rätten av välja gäller inte Åland.
- Om klienten har en betalningsförbindelse utfärdad av det egna välfärdsområdet, har hen rätt att få vård i enlighet med specifikationen i betalningsförbindelsen

- Studerande, se Studerandehälsovård
- Barn som har placerats med stöd av barnskyddslagen har rätt att få all service inom hälso- och sjukvård som hen behöver (§ 69 i hälso- och sjukvårdslagen)

22 Avgifter som debiteras personer som kommer från annanstans än Finland

(Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 13 §)

Om klienten inte har en hemkommun i Finland, debiteras hen en avgift som motsvarar de kostnader som den givna hälso- och sjukvårdsservicen har förorsakat välfärdsområdet, såvida inte en internationell konvention som förbinder Finland eller Europeiska unionens lagstiftning föranleder annat.

Ovan nämnda avgifter får inte debiteras för:

- vaccinationer som ingår i det nationella vaccinationsprogrammet om vilket det föreskrivs i § 44 i lagen om smittsamma sjukdomar, allmänna, frivilliga vaccinationer om vilka det föreskrivs i § 45 1 mom. och obligatoriska vaccinationer om vilka det föreskrivs i § 47,
- undersökning som görs för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller sådan brådskande vård som avses i § 50 i hälso- och sjukvårdslagen eller mediciner som ordinerats för behandling av en allmänfarlig smittsam sjukdom,
- undersökning av, vård av eller mediciner som ordinerats för behandling av en HIV-positiv gravid person.

Avgiftsfriheten gäller inte personer som uppehåller sig tillfälligt i Finland eller personer som får ersättning för kostnaderna med stöd av någon annan lag eller en försäkring.

Faktureringen sker i enlighet med de separata anvisningarna i bilaga 2.

22.1 Rätt till vård

Utlänningar som uppehåller sig tillfälligt i Finland **har rätt till brådskande och medicinskt nödvändig** vård, förutom personer som kommit till Finland från ett annat EU- eller EES-land eller Schweiz och här har en arbetspensions- och/eller sjukförsäkrad arbetstagare rätt till all service inom den offentliga hälso- och sjukvården mot en klientavgift för kommuninvånare. Arbetstagaren har inte nödvändigtvis en hemkommun i Finland, varvid hen påvisar sin rätt till vård med det av FPA beviljade dokumentet Intyg över rätt till vårdförmåner i Finland

Personer som kommer från **Storbritannien** och uppehåller sig tillfälligt i Finland har rätt till medicinskt nödvändig sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården, såsom innan Storbritannien gick ur EU.

Personer som är sjukförsäkrade i Storbritannien kan under sin tillfälliga vistelse påvisa sin rätt att få ta del av hälso- och sjukvårdens service i EU- och EES-länder eller Schweiz med fem olika sjukförsäkringskort. Kortet gäller under perioden som anges på dem. Detta gäller europeiska sjukförsäkringskort (European Health Insurance Card, EHIC) som har utfärdats under EU-medlemskapet eller under övergångsperioden för Brexit, men även Citizens Rights EHIC-kort, som har utfärdats till personer som omfattas av utträdesavtalet.

Genom att uppvisa ett av följande giltiga kort, är personen berättigad till samma medicinskt brådskande vård inom den offentliga hälso- och sjukvården för samma klientavgifter som invånare inom välfärdsområdet:

- EHIC utfärdat under EU-medlemskap. Kortet identifieras av stjärnbilden högst upp till höger med bokstäverna UK på. Kortet har utfärdats senast 30.1.2020 och gäller i 5 år.
- EHIC utfärdade under Brexits övergångsperiod. Kortet identifieras av bokstavskombinationen UK högst upp till höger. Kortet har utfärdats under perioden 1.2.2020–10.1.2021 och gäller i 5 år.
- Citizens Rights EHIC. Kortet identifieras av hologrammet högst upp till höger, den för kortet specifika texten CRA i kortets övre fält samt det personliga ID-numret (PIN, personal identification number). Kortet har utfärdats från 20.11.2020 och gäller i 5 år.
- Citizens Rights EHIC för studerande. Kortet identifieras av det landsspecifika ID-numret i PIN-fältet. Det landsspecifika ID-numret begränsar dock inte användningen av kortet, utan berättigar till medicinskt nödvändig vård i samtliga EU-länder. Kortet har utfärdats från 20.11.2020 och gäller under personens utlandsstudieperiod.
- Nya GHIC (Global Health Insurance Card). Kortet identifieras av en kortbotten som påminner om Storbritanniens flagga, hologrammet högst upp till höger och bokstavskombinationen UK. Kortet har utfärdats från 11.1.2021 och gäller i 5 år.
- Dessutom kan en person som är sjukförsäkrad i Storbritannien och kommer till Finland fortfarande påvisa sin rätt att få medicinskt nödvändig vård mot en klientavgift för kommuninvånare också med ett intyg som tillfälligt ersätter det europeiska sjukförsäkringskortet (provisional replacement certificate, PRC).

Obs! Det går inte att använda ett brittiskt pass för att påvisa sin rätt att få ta del av hälso- och sjukvårdens service i Finland.

23 Faktureringen av fullkostnadsavgiften med beaktande av vård som omfattas av de lagstadgade olycksfallsförsäkringarna

Försäkringsbolagen ersätter kostnader som vården av patienterna orsakar i sin helhet då det är fråga om en trafik- eller arbetsplatsolycka eller det första besöket vid misstanke om yrkesbetingad sjukdom. När en diagnos om yrkesbetingad sjukdom har fastställts, ersätter

försäkringsbolaget all vård med anknytning till den. Ersättning kan inte ansökas för olyckor som inträffat före 2005.

Om den skadade har rätt till ersättning för sjukvård, ska försäkringsbolaget betala en fullkostnadsavgift för sjukvårdskostnaderna till det välfärdsområde som har ordnat sjukvården. En förutsättning är att verksamhetsenheten inom den offentliga hälso- och sjukvården uppfyller sin anmälningsplikt, om vilken föreskrivs i § 41 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Fullkostnadsavgift betalas inte för långvarig slutenvård, som ges på grund av en olycka (§ 40 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

Om man när patienten söker sig till vården eller senare i samband med ett vårdbesök beslutar om en åtgärd, om vilken en plan utarbetas i enlighet med § 4 a i lagen om patientens ställning och rättigheter, eller om vilken man på annat sätt fattar ett beslut, ska verksamhetsenheten inom den offentliga hälso- och sjukvården skicka planen till försäkringsbolaget inom fyra vardagar från den dag då anteckningar i patientjournalen ska göras i enlighet med bestämmelserna som getts med stöd av lagen om patientens ställning och rättigheter. Anmälningsplikten gäller inte:

- 1) brådskande sjukvård, som innebär bedömning av omedelbart vårdbehov samt behandling, som inte kan skjutas upp utan att skadan eller sjukdomen förvärras väsentligt,
- 2) besök på en mottagning vid en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården och en röntgenundersökning, en ultraljudsundersökning och andra mindre undersökningar och behandlingar som kan jämföras med dem och utförs i samband med besöket (§ 41 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

24 Uppbåd

Kostnader som uppbåd ger upphov till faktureras staten årligen i enlighet med avtalet. Huvudstaben skickar årligen listan över uppbådspliktiga personer som ska genomgå hälsokontroll till välfärdsområdet. Skolhälsovården skickar hälsokontrollblanketterna till ledningen för välfärdsområdets social- och hälsovårdsväsendet, varifrån blanketterna vidarebefordras till huvudstaben.

25 Sluten vård

Med sluten vård avses verksamhet som omfattar uppehälle, vård och omsorg på:

- sjukhus
- hälsocentralens bäddavdelning
- socialvårdens institution
- institution för specialomsorg om personer med intellektuella funktionsnedsättningar
- institution för missbruksvård

- annan motsvarande verksamhetsenhet

Som vårddag räknas en kalenderdag oberoende av tidpunkten för ankomst eller utskrivning. Om klienten flyttar, debiterar den remitterande aktören inte någon avgift för utskrivningsdagen.

Kortvarig slutenvård är tillfällig och varar i mindre än tre månader. Vårddagsavgift för kortvarig vård debiteras per kalenderår tills avgiftstaket uppfylls. Därefter sänks vårdavgiften. Avgiftstaket ackumuleras per kalenderår.

För under 18-åringar kan man ta ut dagvårdsavgifter på hälsocentral eller sjukhus eller på deras verksamhetsenheter för högst sju vårddagar per kalenderår.

26 Avgift för deldagvård

Klienter inom deldagvården betalar en avgift för dag- eller nattvård.

27 Boendetjänster inom mentalvårds- och missbrukartjänster

Östra Nylands välfärdsområde köper boendetjänster för mentalvårds- och missbruksklienter med ett avtal om köptjänster av privata serviceproducenter. De består av serviceboende och serviceboende med heldygnsomsorg. Stödboende genomförs vid boendeenheten Koivula i Borgå och som köptjänst.

27.1 Stödboende

Socialvårdslagen 21 a §

Vid stödboendet ingår klienten ett hyresavtal, vars kostnader hen ansvarar för själv. Utöver detta ska klienten betala en boendeserviceavgift, som välfärdsområdet debiterar den boende. För stödboende kan man debitera en avgift på samma grunder, om det i tjänsten ingår kontinuerlig och regelbunden stödtjänst och hemservice eller annan omvårdnad och omsorg. Ingen avgift tas ut för stöd och handledning som ingår i stödboende.

27.2 Gemenskapsboende

Socialvårdslagen 21 b §

Med gemenskapsboende avses boende och service som ordnas i en servicebostad. Servicen omfattar vård och omsorg enligt klientens behov, verksamhet som upprätthåller och främjar funktionsförmågan, måltids-, klädvårds-, bad- och städservice samt tjänster som främjar delaktighet och socialt umgänge.

Avgiften fastställs på basis av antalet servicetimmar som bokförts i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga (bruttoinkomster) och familjens storlek. Klienten gör tillsammans med tjänsteleverantören upp ett hyresavtal i enlighet med hyreslagen samt betalar hyran till tjänsteleverantören. Klienten betalar separat efter sin användning i enlighet med socialvårdslagen för stödtjänsten (§ 19) eller hemservicen (§ 19 a).

27.3 Serviceboende med heldygnsomsorg

Socialvårdslagen 21 c §

Inom serviceboende med heldygnsomsorg ordnas servicen enligt klientens behov dygnet runt.

Avgiften fastställs på basis av antalet servicetimmar som bokförts i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga (bruttoinkomster) och familjens storlek. Klienten betalar skilt hyran och gör tillsammans med tjänsteleverantören upp ett hyresavtal i enlighet med hyreslagen samt betalar hyran till tjänsteleverantören.

Avgiften beräknas så att den boende alltid ska ha kvar personliga **disponibla medel** om minst **167 euro/månad**, såsom social- och hälsovårdsnämnden har bestämt. Om de disponibla medlen blir lägre än så, beaktas detta i debiteringen av klientavgiften.

Någon separat avgift får dock inte debiteras för service med anknytning till serviceboende med heldygnsomsorg (§ 10 h i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården).

27.4 Tillfälligt boende

Tillfälligt boende i en enhet för boendets jourtjänst, som är avsett för klienter i akut bostadskris, är avgiftsfritt. Måltider ingår ej i tjänsten.

28 Tjänster som stöder boende hemma

28.1 Temporär hemvård eller enskilda hemvårdsbesök

Med temporär hemvård avses endera enskilda hemvårdsbesök eller hemvård som planerats för en viss tid. Olika sjukvårdsåtgärder, till exempel blodprov, injektioner och övrig medicinsk vård och stygnborttagning och tillhör de enskilda besöken.

28.2 Bedömningsteam

Hemservicens bedömningsteamets vård är tillfällig. Klienterna består av klienter som ska skrivas ut från avdelningar och som till en början behöver fler hembesök. För bedömningsteamets verksamhet debiteras en dygnsavgift.

28.3 Hemrehabilitering

Med hemrehabilitering upprätthålls och främjas äldres funktionsförmåga i vardagen och stöds tryggt boende hemma när förmågan att klara sig hemma och att klara av vardagsfunktioner har försämrats och funktionsförmågan har försämrats väsentligt. Rehabiliteringen omfattar fysio-, ergo- och näringsterapi enligt det individuella behovet.

För servicen debiteras antingen en avgift för ett individuellt handlednings- och rådgivningsbesök eller en veckoavgift, då rehabiliteringen genomförs med två eller fler besök per vecka. Hemrehabiliteringens avgifter ackumulerar avgiftstaket.

Fysio-, ergo-, tal- och näringsterapi som ges i form av hemrehabilitering till klienter som omfattas av närståendevård och boendeservice inom äldreomsorgens hemservice (även tillfällig hemservice och bedömningsteamet) är avgiftsfri.

Bedömning av servicebehovet, hjälpmedelsservice och bedömning av bostadens tillgänglighet är avgiftsfria för alla.

28.4 Korttidsvård

Korttidsvård är intervallvård och tillfällig korttidsvård, daglig verksamhet och timvikariat som riktas till äldre och personer med funktionsvariationer som bor hemma.

28.5 Minnespolikliniken

Minnespolikliniken är avsedd för undersökning, handledning och behandling av personer över 65 år som lider av minnessjukdomar. Besök på skötarmottagningen är avgiftsfria och läkarbesök avgiftsbelagda. Läkarbesöken ackumulerar avgiftstaket och hör till 3 x hälsocentralens läkarbesökstak. Minnespoliklinikens tjänster är avgiftsfria för veteraner.

28.6 Närståendevård

Med närståendevård avses att vård av och omsorg om en äldre, en person med funktionsnedsättning eller en sjuk person ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära. Det viktigaste kriteriet för beviljande av stöd för närståendevård och bestämningen av vårdarvodet är hur bindande vården är.

28.7 Lagstadgad ledighet inom närståendevård

Alla närståendevårdare har rätt till minst två dygn ledig tid per kalendermånad. En närståendevårdare har rätt till minst tre dygn ledig tid per kalendermånad, om han eller hon oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag.

Om närståendevårdarens lagstadgade ledighet har man avtalat i avtalet om stöd för närståendevård och den har antecknats i vård- och serviceplanen.

Ett lagstadgat ledigt dygn kan delas upp i tre, högst åtta timmar långa perioder.

29 Avgifter som fastställs efter betalningsförmåga

Vid tillämpning av betalningsbestämmelser som bestäms efter betalningsförmåga, fastställs långvarig service i lagen (§ 7 b). Vårdsområdet får debitera en avgift som bestäms efter betalningsförmåga och som det föreskrivs om i § 7 c eller § 10 e om servicen bedöms från dess början vara eller om servicen de facto har varat minst den tid som föreskrivs i lagen.

Vad gäller boendeservice i enlighet med socialvårdslagen, familjevård som avses i familjevårdslagen, slutenvård som avses i hälso- och sjukvårdslagen samt service på en institution som avses i socialvårdslagen, är en förutsättning för långvarighet **3 månader**.

Med beaktande av service som ges i hemmet, är en förutsättning för långvarigs service att klienten får service *minst en gång i veckan* och dessutom att servicen beräknas vara i **minst 2 månader**, eller att servicen de facto har redan varat i minst 2 månader.

Vårdsområdet fattar beslut om avgift som bestäms efter betalningsförmåga tills vidare. Vårdsområdet ska justera avgiften i situationer som avses i § 10 j i lagen samt på ansökan av klienten eller hans representant. Vid fastställande av avgiften ska en utredning göras av klientens familjeförhållanden, inkomstuppgifter samt eventuella rater som ska minskas från inkomsterna.

Vid bedömning av betalningsförmåga och vid bestämmande av avgift, enligt vad som närmare bestäms i § 10 i lagen eller en med stöd av den utfärdad förordning, beaktas att den som saken gäller lever i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden, att det finns minderåriga barn i samma hushåll, andra av personens faktiska familjeförhållanden beroende faktorer som påverkar hans eller hennes betalningsförmåga samt den underhållsskyldighet som avses i lagen om underhåll för barn. När storleken av en avgift som skall fastställas enligt betalningsförmågan bestäms skall inkomsterna hos de personer som använt servicen beaktas så som närmare bestäms i lagen och förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

Vårdsområdet har rätt att få uppgifterna från banken endast om kommunen inte har fått tillräckliga uppgifter av klienten, hans representant eller någon annan av de listade aktörerna i 1 mom. i paragrafen för att fastställa avgiften, och dessutom om det finns grundad orsak att misstänka att uppgifterna som klienten eller hans representant har uppgett inte är tillräckliga eller tillförlitliga. Bankuppgifterna ska begäras skriftligen av banken. Innan begäran skickas ska klienten och hans partner (om det har varit nödvändigt att begära uppgifter av partnern) informeras om att begäran om uppgifter ska skickas. Beslutet om att göra en begäran kan endast fattas av en av vårdsområdet utsedd tjänsteinnehavare.

29.1 Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt långvarigt gemenskapsboende

(Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 10 e §)

Avgift som fastställs enligt betalningsförmåga debiteras för fortlöpande och regelbunden service som ges i hemmet och för långvarigt boende i enlighet med socialvårdslagen. Avgiften fastställs enligt följande tabeller på basis av antalet servicetimmars som registrerats i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga och familjens storlek. Avgiften får vara högst det belopp som tabellens avgiftsprocent anger av de månadsinkomster som överstiger inkomstgränsen. Boendekostnaderna ingår inte i avgiften.

Om antalet servicetimmars varierar från månad till månad, får då avgiften bestäms användas ett betalningsprocenttal som motsvarar det genomsnittliga antalet servicetimmars. Servicetimmarna beaktas i form av hela timmar så att partiella servicetimmars avrundas till närmaste hela timme och halva timmar avrundas uppåt.

Tabell 2: Inkomstgränser:

Familjens storlek, antal personer*	1	2	3	4	5	6
Inkomstgräns, euro i månaden	598 euro	1 103 euro	1 731 euro	2 140 euro	2 591 euro	2 976 euro

*om antalet personer i familjen är mer än sex, höjs inkomstgränsen med 356 euro för varje följande person

Tabell 3: Avgiftsprocent enligt familjens storlek:

Familjens storlek, antal personer		1	2	3	4	5	6 personer eller fler
Servicetimmars/ månad	4 timmar eller färre	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
	5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
	6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
	7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
	8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
	9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
	10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
	11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
	12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
	13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
	14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
	15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
	16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
	17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
	18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
	19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
	20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
	21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
	22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
	24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

	26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
	38 eller mer	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

29.2 Regelbunden hemvård

Av klienter som behöver regelbunden service och vård debiteras en **månatlig avgift för hemvård** som bestäms efter mängden vård och service, klientens bruttoinkomster, betalningsförmåga och storleken på familjen. Avgiften fastställs tills vidare och justeras vid behov. Dessutom läggs två (2) timmar servicetid per månad till i vård- och serviceplanen för kostnaderna för maskinell läkemedelsutdelning.

Hemvårdens besök för bedömning av servicebehovet hemma hos klienten är avgiftsfri.

De hembesök av läkare som innefattas i regelbunden hemvård är avgiftsfria för klienten.

Avgift debiteras inte om månadsavgiften för hemvårdens tjänster understiger 6 euro.

För krigsinvalidier med minst 10 procents invaliditetsgrad är hemvården avgiftsfri.

Utöver servicen som välfärdsområdet producerar, har klienten möjlighet att köpa hemvårdens service också med servicesedel, om hen så vill

Tjänsteinnehavaren som ansvarar för hemvårdens avgifter fattar beslut om klientavgiften. Avgiften som debiteras får högst motsvara kostnaderna som serviceproduktionen ger upphov till.

29.3 Stödtjänster som stöder boende hemma

29.3.1 Bastuservice

Bastuservicen utanför hemmet är avsedd för klienter med hemvård som saknar dusch- eller tvättmöjligheter hemma. En separat besöksavgift debiteras för servicen.

29.3.2 Måltidstjänst

Måltidstjänsten är avsedd för personer som har nedsatt rörelseförmåga och/eller inte förmår att ta sig ut från hemmet för att inta måltider till exempel på servicecentra, eller som inte klarar av den dagliga beredningen/uppvärmningen av mat. En måltidsavgift debiteras för måltiden.

29.3.3 Tvättjänst

Klientens tvätt tvättas i den egna eller husbolagets tvättmaskin. Vid behov används tvätterier/tvättjänster som är avgiftsbelagda.

29.3.4 Service som stöder rörlighet

Service som stöder rörlighet i enlighet med socialvårdslagen beviljas till klienter, såvida behovet av och kriterierna för färdtjänst för personer med svår funktionsnedsättning inte uppfylls, men att personen inte klarar sig med hjälp av den vanliga kollektivtrafiken eller servicelinjen. I första hand riktas service som stöder rörlighet till personer som bor hemma, för att stödja självständigt utförande av ärenden. Service som stöder rörlighet beviljas i form av högst åtta enkelresor per kalendermånad. För enkelresor debiteras en självriskandel i enlighet med den gällande kollektivtrafiken inom området. Valfärdsområdet debiterar självriskandelen av klienten.

29.3.5 Trygghetstelefon

Valfärdsområdet beviljar trygghetstelefoner i första hand till ensamboende äldre i dålig kondition. Ytterligare en förutsättning är den sökandes låga inkomster. Trygghetstelefoner fås även av privata serviceproducenter.

29.4 Gemenskapsboende

Boendet är avsett för personer som inte har stort behov av heldygnsomsorg, men som behöver en anpassad bostad samt vård och omsorg.

Inom tjänsterna för äldre görs valet av boende av SAP-gruppen (selvitä-arvioi-palveluohjaa/utred-bedöm-ge servicehandledning) och valet baseras på bedömningen av funktionsförmåga samt kriterierna för beviljande som har fastställts för servicen.

Avgiften för gemenskapsboende fastställs enligt tabellerna 2 och 3 på basis av antalet servicetimmar som registrerats i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga och familjens storlek.

För krigsinvalider med minst 10 procents invaliditetsgrad är gemenskapsboendet avgiftsfritt.

29.4.1 Gemenskapsboende och grupphem

Grundavgiften omfattar trygghetstelefon och tvättjänst enligt bedömningen av servicebehovet.

Av klienter som behöver regelbunden service och vård debiteras en **månatlig avgift för hemvård** som bestäms efter mängden vård och service, klientens bruttoinkomster, betalningsförmåga och storleken på familjen. Avgiften fastställs tills vidare gällande. Dessutom läggs två (2) timmar servicetid per månad till i vård- och serviceplanen för kostnaderna för maskinell läkemedelsutdelning.

Boende i gruppheim betalar dessutom en avgift för måltidstjänst.

29.5 Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och slutna vård.

(Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 7 c §)

Ett välfärdsområde får ta ut en månadsavgift av klienten för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig slutna vård som baseras på betalningsförmåga. Avgiften fastslås på basis av klientens (och dennes eventuella makes/makas) nettoinkomster per månad. Avgiften får vara högst 85 procent av klientens månadsinkomster, av vilka lagstadgade avdrag gjorts. Om klientens make/maka eller sambo fortsätter att bo hemma och inkomsterna hos den person som flyttar till serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård eller långvarig anstaltsvård är större, får serviceavgiften efter avdrag vara högst 42,5 procent av makarnas sammanlagda månadsinkomster. Även då måste man göra de lagstadgade avdragen från nettoinkomsterna.

Om emellertid båda makarna eller samborna omfattas av samma ovan nämnda service, uppgår avgiften till 85 procent av klientens månadsinkomster och ett separat betalningsbeslut fattas för båda.

Obs! Anvisningen för påverkan av makens/makans eller sambons inkomster på beräkningen av klientavgiften uppdateras under våren 2023.

Klienten ska för personligt bruk ha kvar:

- inom långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg för äldre minst 167 euro/mån.
- inom långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg för rehabiliteringsklienter inom mental- och missbruksvården minst 250 euro/mån.
- långvarig familjevård 167 euro/mån.
- långvarig anstaltsvård 112 euro/mån.

10 b § i klientavgiftslagen fastställer vilka av klientens inkomster som inverkar på klientavgiften. Om inkomsterna varierar beaktas de genomsnittliga inkomsterna från de senaste 12 månaderna när man fastställer klientavgiften.

Eurobeloppen är indexbundna.

Klientavgiften beräknas i enlighet med bilaga 3.

29.5.1 Serviceboende med heldygnsomsorg inom tjänsterna för äldre

Serviceboende med heldygnsomsorg är riktat till äldre och personer vars fysiska, psykiska och/eller sociala funktionsförmåga är så pass nedsatt att de inte klarar av självständigt boende hemma med stöd av närstående, hemvården eller en privat serviceproducent. Servicebehovet är stort och behovet av omsorg förekommer dygnet runt.

Enheter inom serviceboende med heldygnsomsorg är servicehus, där de boende får en servicehelhet som stöder självständighet enligt sina behov. Servicen förverkligas antingen producerad av välfärdsområdet eller som en tjänst som köps av en privat serviceproducent. Köptjänster likställs med den service som välfärdsområdet själv producerar och klientavgifterna fastställs och debiteras av välfärdsområdet.

Avgiften för serviceboende med heldygnsomsorg omfattar:

- Vård och omsorg,
- personal dygnet runt,
- trygghetsarmband och/eller regelbundna ronderingar,
- tvättjänst för kläder,
- linnen och tvättjänst för dessa,
- städning av bostaden en gång i veckan (vid välfärdsområdets egna enheter),
- de boendes toalettpapper, soppåsar och bastvål.
- städning av allmänna utrymmen en gång i veckan (vid välfärdsområdets egna enheter),
- sjukhusinfektionsstädning vid behov,
- maskinell läkemedelsutdelning,
- blöjor, mathaklappar, tvättlappar etc.,
- måltidspaket, som består av frukost, lunch, eftermiddagskaffe, middag, kvällsmål och nödvändiga mellanmål.

29.6 Grunder till avgifter som debiteras efter betalningsförmåga

29.6.1 Inkomster som tas i beaktande

Tabell 4: Inkomster som ska tas i beaktande

Gemenskapsboende och hemvård	Serviceboende med heldygnsomsorg
Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1992/734	Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1992/734
Lagen om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1201/2020	Lagen om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1201/2020
Underhållsbidrag/underhåll	Underhållsbidrag/underhåll
Förhöjningar som orsakas av vårdtagarna som ingår i pensioner och med dem jämförbara inkomster	Förhöjningar som orsakas av vårdtagarna som ingår i pensioner och med dem jämförbara inkomster
Livränta	Livränta

Pension och med den jämförbara fortlöpande förmåner	Pension och med den jämförbara fortlöpande förmåner
Vårdbidrag för pensionstagare	Vårdbidrag för pensionstagare
Ränta	Ränta
Rehabiliteringsstöd	Rehabiliteringsstöd
Inkomst från dödsbo	Inkomst från dödsbo
Inkomster från jord- och skogsbruk *)	Inkomster från jord- och skogsbruk *)
Dividender	Dividender
Lön	Lön
Sjukförsäkringsdagpenning	Sjukförsäkringsdagpenning
Vinstandelar från placeringsfonder	Vinstandelar från placeringsfonder
Sytning	Sytning
Vinstandelar från sparlivförsäkring	Vinstandelar från sparlivförsäkring
Hysesinkomster	Handikappbidrag
Extra fronttillägg	Hysesinkomster
Övriga personliga inkomster	Extra fronttillägg
	Övriga personliga inkomster
	Stöd för hemvård av barn
	Studiepenning och vuxenutbildningsstöd

*) Kalkylmässig inkomst av skog

Med kalkylmässig inkomst av skog avses i klientavgiftslagen skogens enligt 3 mom. i § 7 i lagen om värdering av tillgångar vid beskattning (1142/2005) bekräftade genomsnittliga avkastning per hektar multiplicerad med skogsmarkens areal. Detta tal minskas med tio procent och skogsbrukets räntor.

Välfärdsområdet ska på begäran av klienten eller hans representant sänka den kalkylmässiga inkomsten av skog om nettopenningvärdet för de gårdsspecifika årliga avverkningsmöjligheterna på basis av utlåtande från Finlands skogscentral eller skogsvårdsföreningen är minst tio procent lägre än skogsinkomsten. Sänkingsbeloppet uppgår till skillnaden mellan skogsinkomsten och nettopenningvärdet för avverkningsmöjligheten.

29.6.2 Hyresinkomster

Från hyresinkomsterna avdras nödvändiga utgifter som åligger hyresvärden (ej kostnader för totalrenovering).

Nödvändiga utgifter är:

- bolagsvederlag,
- skatter (även fastighetsskatt),
- utgifter som enligt hyresavtalet åligger hyresvärden,
- brandförsäkring (ej hemförsäkring) och
- eventuell tomthyra för fastighetens hyresvärd

29.6.3 Hemvård och gemenskapsboende

Från klientens bruttointkomster avdras en summa i euro/mån. i enlighet med inkomstgränsen i tabell 2. Av skillnaden beräknas en procentandel enligt tabell 3 i enlighet med antalet timmar som ges till en klient.

29.6.4 Serviceboende med heldygnsomsorg

Serviceboendeavgiften för en person med ett servicebehov får högst uppgå till 85 procent av klientens månatliga inkomster, vilka man har minskat med avdrag om vilka det föreskrivs i § 10 c och 10 d i klientavgiftslagen. Om klienten omedelbart innan servicen har inletts har levt i gemensamt hushåll i äktenskap eller samboförhållande och klientens inkomst är större än makens eller sambons inkomst, bestäms avgiften på basis av makarnas eller sambornas sammanräknade månadsinkomster. I sådana fall får avgiften uppgå till högst 42,5 procent av makarnas eller sambornas sammanräknade nettomånadsinkomster.

29.6.5 Underhållsskyldighet och familjeförhållanden

Vid fastställande av avgiften tas hänsyn till den ekonomiska ställningen för maken/makan eller sambon, minderåriga barn och myndiga barn om ännu studerar. Innan avgiften fastställs, utreder man om vårdtagaren har en make/maka eller sambo, minderåriga barn eller barn som ännu studerar, vars uppehälle har helt eller delvis varit beroende av serviceanvändarens inkomster. Utredningen görs i ämbetet, även om klienten inte har förmåga att kräva att hänsyn tas till familjemedlemmarna.

Vid kalkylmässig utredning av utkomstbehovet hos maken, maken eller sambon som blir kvar hemma, tas hänsyn till det fullständiga folkpensionsbeloppet och rimliga boendekostnader. Vid beaktande av rimliga boendekostnader används som jämförelse anvisningarna gällande beviljande av utkomststöd.

För underhåll av ett minderårigt barn reserveras en summa som motsvarar basdelen av utkomststödet, som beror på antalet barn och åldern på dem. Utöver detta kan boendekostnader beaktas.

Med tanke på ett myndigt barn som ännu studerar, kan man från fall till fall ta hänsyn till utbildningskostnaderna. Av den studerande förutsätts dock att hen har ansökt om alla tillgängliga studiesociala förmåner.

29.7 Inkomster som inte beaktas

Tabell 5: Inkomster som inte beaktas

Gemenskapsboende och hemvård	Serviceboende med heldygnsomsorg
Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1992/734	Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1992/734
	Lagen om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1201/2020

Lagen om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 1201/2020 De skattefria sociala förmåner som avses i § 92 i inkomstskattelagen, bortsett från vårdbidrag för person som uppbär underhållsbidrag eller pension.	De skattefria sociala förmåner som avses i § 92 i inkomstskattelagen, bortsett från vårdbidrag för person som uppbär underhållsbidrag eller pension.
Vuxenutbildningsstöd	Vuxenutbildningsstöd
Bostadsbidrag	Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice 916/2012, kostnadsersättning
Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice 916/2012, kostnadsersättning	Ersättning för uppehälle enligt lagen om rehabiliteringspenning
Ersättning för uppehälle enligt lagen om rehabiliteringspenning	Barnförhöjning
Barnförhöjning	Barnbidrag
Barnbidrag	Stöd för närståendevård
Studiestödets bostadstillägg	Familjevårdens kostnadsersättningar
Familjevårdens kostnadsersättningar	Fronttillägg
Fronttillägg	Militärunderstöd
Militärunderstöd	Sjukvård och undersökningskostnader som genomförs på basis av olycksfallsförsäkring
Sjukvård och undersökningskostnader som genomförs på basis av olycksfallsförsäkring	Sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd
Sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd	Ersättning för uppehälle i enlighet med lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning
Ersättning för uppehälle i enlighet med lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning	
Handikappbidrag	

29.7.1 Avdrag som beaktas inom serviceboende med heldygnsomsorg i enlighet med § 10 d i klientavgiftslagen

Av boendekostnaderna för serviceboende med heldygnsomsorg avdras bostadsbidrag, som utbetalas från statliga medel.

Vid fastställande av klientavgiften tar man i inkomsterna hänsyn till avdrag för baskostnaden för intressebevakarens arvode (440 euro eller 280 euro per år) och magistratens revisionsavgift per månad. Som intressebevakarens arvode beaktas på motsvarande sätt ett avdrag som uppgår till ovan avsedda grundavgift som ingår i intressebevakarens arvode (§ 10 c i klientavgiftslagen).

Läkemedelskostnader

- Klienten får avdrag för kostnader för läkemedel, kliniska näringsprodukter och baskrämer som ersätts enligt sjukförsäkringslagen. Dessa läkemedelskostnader och andra kostnader beaktas upp till takbeloppet för läkemedelskostnader.
- Dessutom beaktas i klientens fritt formulerade ansökning även sådana ej ersättningsberättigade läkemedel, näringsprodukter och baskrämer som en yrkesperson inom hälso- och sjukvården har bekräftat vara nödvändiga för klientens hälsa.

Kostnader för tidigare bostad

- Kostnaderna för klientens tidigare bostad beaktas under övergångsperioden som ett avdrag enligt 10 c § 3 momentet i klientavgiftslagen vid flytt till serviceboende med heldygnsomsorg.
 - 1) i fråga om ägarbostad de nödvändiga och skäligena utgifterna för ägarbostaden under de senaste sex månaderna
 - 2) hyran för en hyresbostad och övriga nödvändiga och skäligena kostnader för boendet under den uppsägningstid för hyresgästen som avses i 52 § i lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995)
 - 3) det bruksvederlag för tre månader för en bostadsrättsbostad som avses i 16 § i lagen om bostadsrättsbostäder (650/1990) och övriga nödvändiga och skäligena kostnader för boendet
- Målet med att beakta kostnaderna för den tidigare bostaden är att ge klienten tillfälle att ordna försäljning, uppsägning eller uthyrning så att klienten kan täcka skäligena kostnader för bostaden under övergångsperioden vid flytt till serviceboende.
- De genomsnittliga nödvändiga och skäligena månadskostnaderna för den tidigare bostaden beräknas utgående från de verkliga boendekostnaderna för en period på sex månader före flytten. De verkliga kostnaderna kan bekräftas till exempel med hjälp av kvitton eller räkningar. Klientens andel är i allmänhet hälften av kostnaderna, om klienten har en make/maka.
- Valfördområdets ekonomidirektör kan med sitt beslut bevilja en sänkning av avgifterna på viss tid för högst sex månader.

Skäligena boendekostnader

- Avdraget som gäller boendeutgifter omfattar boendekostnader som orsakas av serviceboende med heldygnsomsorg, exempelvis hyra och el. Om klienten får bostadsbidrag dras delen som motsvarar bostadsbidraget av i avdraget för boendekostnaderna

Gottgörelse som avses i lagen om upplösning av sambors gemensamma hushåll

Som avdrag på inkomsterna, vad gäller alla avgifter som bestäms enligt betalningsförmåga, beaktas

- betalade underhållsbidrag

- andra motsvarande kostnader som föranleds av hens familjeförhållanden
- förmån som i samband med överlåtelse av en fastighet förbehållits för en viss tid eller på livstid (sytning)

Utsökningsavgifter

Utmätning av återkommande inkomster hos personen beaktas i regel inte som avdrag. I undantagsfall kan utmätningen beaktas om det annars uppstår utmätningbara skulder på grund av obetalda vårdavgifter.

29.7.2 Indrivning till välfärdsområdet av inkomst, ersättning och fordringar

(§ 14 i klientavgiftslagen)

När välfärdsområdet har för personen ordnat slutet vård eller omsorg, eller familjevård, kan välfärdsområdet indriva och lyfta hens pension, livränta, underhållsbidrag, bidrag eller andra regelbundna eller engångsinkomster, ersättningar eller fordringar under den tiden som anstaltsvården eller familjevården varar.

Välfärdsområdet får indriva och lyfta nämnda inkomster, ersättningar och fordringar oavsett vad som föreskrivs i någon annan lag samt använda dem för att ersätta avgiften som fastställts för vården, uppehållet eller omsorgen, dock med hänsyn till, vad som föreskrivs om användning av sådana medel i andra lagar och förordningar.

Om välfärdsområdet har minst två veckor före utbetalningsdatumet till utbetalaren anmält att en sådan inkomst, ersättning eller fordring som avses i 1 mom. inte får utbetalas till personen själv, får betalningen med rättslig verkan endast utbetalas till välfärdsområdet.

Samtidigt som utbetalaren av inkomsten i ovan nämnda störningssituationer sänds en anmälan, ska saken meddelas också till den berörda personen eller hens representant.

29.8 Betalningsbeslut som gäller par

Obs! Anvisningar gällande fastställande av klientavgifter för par uppdateras under våren 2023.

Hemvård och gemenskapsboende

Om båda personerna i ett par som lever i gemensamt hushåll får hemvård, fastställs en avgift för makarna/samborna. Vid fastställande av avgiften i sådana fall är antalet personer två, mängden service den totala mängden service som ges till båda makarna/samborna och som inkomster tas hänsyn till båda makarnas inkomster.

Om makarna bor i samma hushåll och båda får hemvård, fattas ett separat servicebeslut för dem båda och upprättas en vård- och serviceplan på basis av servicebehovet.

Avgiften fastställs i enlighet med familjens gemensamma bruttoinkomster. Med familj avses personer som lever i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden samt minderåriga barn som bor i samma hushåll och är barn till dessa personer. Syskon eller vuxna barn som lever i samma hushåll med föräldrarna anses således inte vara familj på häri avsedda sätt. För dem fastställs avgiften separat efter varje persons egna inkomster.

Som månadsinkomster tas enligt § 27 i klientavgiftsförordningen hänsyn till skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster samt skattefria inkomster för servicebrukaren och personen som lever tillsammans med hen i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden. Om inkomsterna varierar, tas hänsyn till det senaste årets genomsnittliga månadsinkomst. Som inkomster kan man även ta hänsyn till de skattepliktiga inkomsterna i den senast inlämnade skattedeklarationen förhöjd med den procentandel som uppges av skattestyrelsen.

Serviceboende med heldygnsomsorg

Serviceboendeavgiften för **en person med ett servicebehov** får högst uppgå till 85 procent av klientens månatliga inkomster, vilka man har minskat med avdrag om vilka det föreskrivs i § 10 c och 10 d i klientavgiftslagen. Om klienten omedelbart innan servicen har inletts har levt i gemensamt hushåll i äktenskap eller samboförhållande och klientens inkomst är större än makens eller sambons inkomst, bestäms avgiften på basis av makarnas eller sambornas sammanräknade månadsinkomster. I sådana fall får avgiften uppgå till högst 42,5 procent av makarnas eller sambornas sammanräknade nettomånadsinkomster.

Klientens personliga dispositionsmedel ska uppgå till minst 167 euro per månad.

Om paret bor i serviceboende med heldygnsomsorg och den ena av dem inte omfattas av servicen

- Maken/makan som inte omfattas av servicen betalar hälften av hyran och avgiften för måltidspaketet.
- **För maken/makan som inte uppfyller kriterierna för serviceboende med heldygnsomsorg**, men som har ett ringa servicebehov, bestäms avgiften i enlighet med hemvårdens avgifter.

Ett par som bor i serviceboende med heldygnsomsorg och båda omfattas av servicen

- Boendeserviceavgiften hanteras på samma sätt som för enskilda personer som har ett servicebehov.

Om inkomsterna för den hemmaboende maken/makan understiger minimigränsen för utkomststöd, görs en ansökan till ekonomidirektören om en nedsättning av klientens klientavgifter.

29.9 Indrivning av avgifter under frånvaro

Hemvård och gemenskapsboende

Om hemvården eller gemenskapsboendet avbryts på grund av att klienten hamnar inom slutna vård, avbryts hemvårdens service- och måltidsavgift beroende på dagen för avfärd till sjukhuset och klockslaget.

Om hemvården eller gemenskapsboendet avbryts av annan orsak sammanhängande i mer än fem dygn, debiteras inte månadsavgift eller grundavgift för tiden som överskrider fem dygn.

Om klienten inte lyckas avtala om hemvårdsservicen, till exempel på grund av personalbrist, debiteras ingen avgift. Om avbrottet i servicen pågår hela månaden, debiteras inte någon avgift alls.

Serviceboende med heldygnsomsorg

Avgiften för boendeservicen avbryts från den dagen då klienten hamnar i slutna vård. Avgiften får debiteras även om servicen avbryts tillfälligt av en orsak som beror på klienten. Om serviceboende med heldygnsomsorg avbryts sammanhängande i mer än fem dygn, debiteras inte någon avgift för tiden som överskrider fem dygn. Om avbrottet i servicen pågår hela månaden, debiteras inte någon avgift alls.

Om servicen avbryts av orsaker som beror på välfärdsområdet eller på grund av att klienten får slutna vård, tas avgift inte ut heller för de nämnda fem dagarna.

30 Allmänt om avgifter

30.1 Fakturauppgifter

Välfärdsområdet ska tillhandahålla klienten en faktura som motsvarar beslutet om avgift. Fakturan ska åtminstone innehålla följande uppgifter:

- 1) fakturans datum
- 2) klientens namn
- 3) servicen för vilken avgift debiteras
- 4) avgiftens storlek och grund
- 5) den offentliga eller privata serviceproducenten för vars service avgiften debiteras
- 6) namnet på och kontaktuppgifter till den aktör av vilken klienten vid behov kan begära mer information om fakturan
- 7) uppgift om huruvida den debiterade avgiften ackumulerar avgiftstaket som avses i 6 a, och om avgiften ackumulerar avgiftstaket, ska fakturan dessutom innehålla uppgift om att klienten måste själv följa med avgiftstakets uppnående.

30.2 Indrivning av vårdavgiftsfordringar och dröjsmålsränta, betalningsavtal

På basis av klientavgiftslagen får fastställda avgifter utsökas utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs om indrivning av skatter och avgifter med utsökningsmedel.

I indrivningen av vårdavgiftsfordringar efterlevs dessutom välfärdsområdets gällande anvisningar för fakturering och indrivning. Betalningstiden är enligt anvisningarna 14 dagar från fakturadatumet. Inkassoföretaget skickar en betalningsupplmaning tidigast 14 dagar från förfalldatumet. Om klientavgiften inte betalas efter betalningsupplmaningen, överförs avgiften för indrivning.

Om ändring av fordringens betalningstidtabell kan avtalas med gäldenären. Faktureraren kan skjuta upp fakturan i högst 60 dagar, såvida det finns vägande skäl för det. Ekonomidirektören beslutar om betalningsavtal. Gällande fordringar som överförts för indrivning, fattas beslut om betalningsavtal av aktören som mottagit uppdraget om indrivning. Vid indrivning av fordringar debiterar välfärdsområdet vid sidan av den faktiska fordringen även dröjsmålsränta enligt räntelagen och indrivningskostnader.

Det går inte att avtala om fordringens kapital med ett betalningsavtal.

30.3 Justering av avgifter som debiteras efter betalningsförmåga

Avgifter som fastställs enligt inkomsterna justeras en gång per år. Avgiften justeras även då

- klientens eller familjens betalningsförmåga har ändrats väsentligt (5 %)
- det är uppenbart att familjens förhållanden, som ska beaktas vid fastställande av avgiften, har ändrats
- avgiften visar sig vara felaktig
- vården och servicen som fastställs i vård- och serviceplanen ändras väsentligt

I sådana fall ändras avgiften från början av nästa månad. Om beslutet gällande fastställande av avgift har baserats på felaktiga uppgifter som uppgetts av klienten eller hans representant, får avgiften rättas retroaktivt för högst ett år.

Uppgifterna begärs i första hand från klienten själv, en familjemedlem som befullmäktigats av hen, annat ombud eller en intressebevakare. Den som fattar avgiftsbeslutet kan vid behov begära inkomstuppgifter av Folkpensionsanstalten, skattebyrå och den instans som betalar ut lön/pension. Det primära ansvaret för att anmäla ändringar i inkomsterna till välfärdsområdet åligger klienten eller intressebevakaren.

31 Ändringssökande

(Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 15 §)

Det går att söka ändring av beslut gällande avgiften och fakturan. Ändring kan dock inte sökas för en faktura, som gäller ett beslut som avses i § 2 b. Ändringssökandet ställs till välfärdsområdet. Om ändringssökande föreskrivs i förvaltningslagen.

Ändring kan sökas gällande beslut om och faktura för klientavgift hos sektionen för individärenden inom Östra Nylands välfärdsområde.

Anvisningar gällande ändringssökande skickas i samband med beslutet.

Bilagor

Bilaga 1 Tabell över avgifter

Bilaga 2 Fakturering av utländska klienter

Bilaga 3 Beräkning av klientavgift för serviceboende med heldygnsomsorg